

Tele

Vizyon

TRT Aylık Radyo Televizyon Dergisi
ISSN 1308 -7495 • Temmuz 2010 • Sayı 253 • 4 TL

KADINLAR VE ERKEKLER

aramızda fark var

Roksen LÜLÜ

"Mutluluk hissini takip ediyorum"

**Mavi Marmara'nın
Şahitleri**

"Orada olmasaydım, orada olmak isterdim"

Astrolog Sevda DORKİP

"Türkiye'nin yıldızı parlıyor"

Armağanınız Bizden
Seçmesi Sizden

Ankara Tiftik Keçisi • Yıldız Porselenleri • Denizli Horozu • Antakya Ezan, Çan, Hazzan

Radyovizyon

Bu sorunun çözümü yok

Aramızda FARK var!

F. Esin ÖZALP
esin.ozalp@trt.net.tr

Birimiz Mars'tan, diğeri Venüs'ten gelmedik. Ancak birbirimizi çözmekte öylesine zorlandık ki, farklı gezegenlerden geldiğimizin ima edilmesi bile hoşumuza gitti. Aslında bunların hepsi nafile... Hayatımızı "yaşanır" kılmak için, karışımındakini önce anlamamız sonra da anlaşmamız gerekiyor...

Konumuz "ömür törpüsü" yaftasına müsait. Ne de olsa birçoğumuz için ilk çağrışımı kördüğüm... Bu sorundan nasibini almayan yok. Din, dil, ırk, kültür, gelenek ve çağrafya gibi farklılıklar çok da önemli değil. Nerede ve hangi şartlar içinde yaşarsa yaşasın, kadın ve erkek arasındaki iletişim sorunları kimseyi es geçmiyor; dünyayı hepimize dar ediyor. Üstelik birimiz Mars'tan, diğeri Venüs'ten de gelmedik. Ancak tarih boyunca birbirimizi çözmekte öylesine zorlandık ki, zaman oldu, farklı gezegenlerden geldiğimizin ima edilmesi bile hoşumuza gitti. Aslında hepimiz biliyoruz ki, tüm bunlar nafile. Hayatımızı "yaşanır" kılmak için, karışımındakini önce anlamamız sonra da anlaşmamız gerekiyor... Son yüzyılda yapılan araştırma ve çalışmalar, bize kendimiz ve elmanın diğeri yarısı hakkında birçok şey söylüyor. İlişkiyi harfiyen bilim insanlarının bulgularına göre yaşamak, teoride ve pratikte çok mümkün olmasa da, arada sırada onlara kulak vermek lazım. Dünya ve içindeki her şey değişirken, ateşle barut arasındaki ilişkinin seyri aynı kalmasını bekleyebilir miyiz? Ne de olsa hikâye, hayattaki en önemli şeyin "hayatta" kalmak olduğu zamanlardan, hiç gelmeyen bir demet çiçek

ya da dile gelmeyen sevgi nidaları nedeniyle sönen ocaklar zamanına uzanıyor... Peki, ama bu sorunu huzurumuz kaçmadan, kılıç kuşanmadan çözmek mümkün değil mi?

Allan ve Barbara Pease çifti, ülkeleri Avustralya'nın en başarılı yazarlarından olmalarının yanında, otuz yıldır kadın-erkek ilişkileri konularında yaptıkları çalışmalarla dünya çapında bir üne ve başarıya sahipler. "En çok satanlar" listesinde yer alan eserleri, 100'den fazla ülkede satılan, 51 dile çevrilen ve 55 ülkede verdikleri sayısız konferans ve seminerlerle 100 milyon insana ulaşmış olan çiftin, kitaplarına seçtikleri isimler bile çok şey söylüyor: "Erkekler Neden Yalan Söyler? Kadınlar Neden Ağlar?", "Erkekler Neden Dinlemez? Kadınlar Neden Harita Okuyamaz?", "Erkekler Neden İki İş Aynı Anda Yapamaz? Kadınlar Neden Çok Konuşur?"... Allan Pease'nin son 20 yıl içerisinde Türkiye'ye 5-6 kez geldiğini ve buradaki insanların enerjisinden, kadın-erkek konularındaki samimiyetinden ve mizah anlayışlarından oldukça etkilendiğini de not düşelim. Ona göre Türkiye'de ya da bir başka ülkede olsun, ilişkiler konusundaki sorunlar temelde hep aynı. Dünyada "Bay Vücut Dili" olarak bilinen ve eserleri 20 milyondan fazla satan Allan Pease'ye, birbirimizi neden anlamadığımızı sorduk.

Kadın ve erkeklerin tek ortak özellikleri aynı türden olmaları! Bu gerçeği göz ardı eden ilişkiler başarısız oluyor. Çünkü erkekler bir kadının neden daha erkek olmadığını anlayamazken, kadınlar da erkeklerin neden kendileri gibi davranmadığını kavrayamıyor. Oysa çözüm, kadını kadın gibi, erkeği ise erkek gibi kabul etmekte yatıyor.

AFP

Tek ortak özelliğimiz aynı türden olmamız

Belki de baştan söylemekte fayda var. Kitaplarından ve Allan Pease ile söyleşimizden çıkardığımız sonuçlar öyle karmaşık ve akıl almaz değil. Allan ve Barbara, her fırsatta, ister kadın ister erkek olsun, kişilerin en büyük sorunlarının, eşlerini kendileri gibi değerlendirmeleri olduğunu söylüyorlar. Allan, bu konuya mümkün olduğunca basit bir çözüm öneriyor: "Aranızdaki farkı kabul edin."

Ona göre kadınların ve erkeklerin tek ortak özellikleri aynı türden olmaları! Bu gerçeği göz ardı eden ilişkiler başarısız oluyor. Çünkü erkekler bir kadının neden daha erkek olmadığını anlayamazken, kadınlar da erkeklerin neden kendileri gibi davranmadığını kavrayamıyor. Oysa çözüm, kadını kadın gibi, erkeği ise erkek gibi kabul etmekte yatıyor. Çünkü düşünce yapısı, algılama, davranış, tutum, öncelik gibi birçok açıdan kadınla erkek arasındaki fark, akıllara zarar boyutta. Nedeni de basit... Kadınlar ve erkekler, tarih boyunca süregelen yaşam koşulları nedeniyle birçok açıdan farklı bir şekilde geliştiler. Nasıl mı?

Allan ve Barbara PEASE

Avlayanla toplayan bir olabilir mi?

Erkekler avladı, kadınlar topladı. Erkekler korudu, kadınlar besledi. Bu süreçte, bedenleri söz konusu işlevlere daha iyi uyum sağlamak için fiziksel olarak değişirken, zihinleri de aynı yönde değişti. Binlerce yıl önceden avlanma güdüsüyle gelişen erkekle, buna tamamen zıt sonuçlar ve alışkanlıklar doğuran toplayıcılıkla uğraşan kadın, aynı gelişimi gösterebilir mi? Özellikle 1980'lerin sonlarından itibaren yapılan bilimsel araştırmalar, vahşi doğada avlanarak yaşayan erkekle, çocuklara bakan, gruptaki diğer kadınlarla iletişim halinde olan, bitki ve meyve toplayarak yaşayan kadınların bedenlerinin ve beyinlerinin tamamen farklı geliştiğini ortaya koyuyor.

Örneğin, bir avcı olan erkeğin gözlerinin keskin olması ve uzak mesafedeki avını iyi seçebilmesi gerekiyordu. Kadınsa usulca yuvasına yak-

laşan tehlikeleri fark edebilmek için geniş bir görüş açısına sahip olmalıydı. Kitaplarında, psikolog, paleontolog (taşıl, fosil bilimci), etnolog, biyolog ve nörobilimcilerin çalışmalarından sıkça yararlanan Allan ve Barbara'ya göre, bu örneğin günlük hayatımıza yansımaları yine oldukça tanıdık.

"Günümüzde erkekler çok uzakta bir yere ulaşmakta hemen hiç sorun yaşamıyorken; buzdolabında, dolapta ya da çekmecece aradıkları hiçbir şeyi bulamıyorlar." Kısacası erkekler, eskinin yedi köylük mesafesindeki bir yeri bulabiliyor, ancak buzdolabında bir gün öncesinden kalma yemeği bulamıyor. Balsa da ne olduğunu kavramakta dahi zorluk çekebiliyor.

Kadının gözü yüzlerde Erkeğinki çıkış kapısında

Erkekle kadın arasındaki saymakla bitmeyen farklara, kadının erkeğe

oranla daha fazla duyusal yetiyle donandığını ekleyelim. Aslında kadınların bu yetisi hemen herkesin malumu. Allan ve Barbara, "kadın içgüdü-sü" dedikleri bu yetiyle kadının, karşısındaki insana bakar bakmaz onun ruh haliyle ilgili bir fikir sahibi olabildiğini, ancak erkeğin herhangi bir tehlike söz konusu değilse, karşısındakine dikkat etmekte dahi zorlandığını söylüyorlar.

"Bir kadın bir odaya girdiğinde, üstün duyusal yetenekleri onun, hangi çiftin birbiriyle kavga ettiğini, hangisinin iyi geçindiğini, hangi kadınların kıskanç, hangilerinin dost canlısı olduğunu hızla anlamasını sağlar. Bir erkek bir odaya girdiğindeyse, olası bir saldırı anını düşünerek, odayı gözleriyle tarar, girişleri ve çıkışları araştırır ve kaçış yollarını düşünür. Bu arada kadınlar odadaki bütün yüzleri tek tek incelemiş, neyin ne, kimin kim olduğunu kimin ne hissettiğini anlamıştır."

Hayaller gerçek olsa...

Doğa ve yaşam koşulları nedeniyle, geçmişte kadınla erkek arasındaki görev dağılımı net, hayatsa basitti. Oysaki çağımızda kadın ve erkek arasında böylesine keskin bir görev dağılımından söz etmek çok da mümkün değil. Üstelik karşılıklı beklentiler de neredeyse tamamen değişti. Kadınlar ve erkekler artık birbirlerinden daha fazlasını bekliyorlar. Sorunsa, beklentilerinin tamamen zıt olması...

Günümüz kadını, ilgi, sevgi, tutku, bağlılık ve daha fazlasını bekliyor. Sürpriz doğum günü ve özel gün kutlamaları, romantik bir hafta sonu kaçamağı, en sevdiği opera ya da oyuna bir bilet ve türevleri gibi... Buna karşın, tüm bu taleplerin muhatabı neler mi bekliyor? Erkek, en az seviyede söz sarfiyatı ile geçirilen "huzurlu" günlerde ona eşlik eden, çocuklarını büyütürken mümkünse onun yardımına ihtiyaç duymayan, ilişkisi boyunca sevgisini dile getirmese ve ince düşüncelerle ve sürprizlerle göstermese de, sevildiğini kendi kendine anlayabilen, hayatının durduğu maç günlerinde ilgi bekleyerek ona eziyet etmeyen bir kadının hayalini kuruyor... "Hayal" diyoruz, çünkü modern zaman kadınının, bu denli "görünmez" olmayı kabul etmediği aşikâr.

Erkek gazete okurken sadece gazete okur

Gelişimi gereği iletişim becerileri oldukça gelişmiş olan kadınların beyinlerinin her iki tarafında da konuşma özelliği var. Konuşmayı kontrol eden belirli bölümler olduğu için, kadın beyninin geri kalan kısmı başka görevleri yerine getirebiliyor. Kısacası kadınlar aynı anda birçok iş yapabiliyorlar. Bu durum, gazete okuduğunda sadece gazete okuyabilen, arkadaşlarıyla sohbet ederken sadece sohbetle yoğunlaşabilen, televizyon izlediğinde sadece televizyon izleyebilen erkeklerden oldukça farklıdır. Örneğin, yakın kadın arkadaşlarıyla evde film izlemek için bir araya

gelen kadın, filmi izlerken diğer yandan da erkekler, çocuklar ve işlerle ilgili koyu bir sohbe girebilir. Erkeklerse bu durumda ya filmi izler ya da konuşurlar; ancak ikisini bir arada yapamazlar. Erkeğin beyni bir anda sadece belirli bir iş üzerinde yoğunlaşmaya programlanmıştır. Pease çiftinin verdiği örnek, yine oldukça tandırık.

"Bir erkek yol haritasına bakmak için arabasını durdurduğunda, ilk işi radyoyu kapatmak olur! Çoğu kadın bunun nedenini anlayamaz. Kendisi bir yandan dinleyip konuşurken, bir

yandan da okuyabildiğine göre, erkek neden bunu yapamaz? 'Neden gazete okurken ya da televizyon seyredirken benim ona söylediklerimi duymuyor?' sorusu, dünyada hemen her kadının sorduğu bir sorudur. Bunun nedeni, erkeğin beyninin bir anda sadece bir iş yapmaya uygun olmasıdır; erkek beyninde sağ ve sol yarıküreler arasındaki bağlantı liflerinin sayısı daha azdır ve beyin daha fazla bölüme ayrılmıştır. Bir erkek gazete okurken onun beyin taramasını yaparsanız, neredeyse sağır olduğunu görürsünüz."

AFP

“Bir kadın bir odaya girdiğinde, üstün duyuusal yetenekleri onun, hangi çiftin birbiriyle kavga ettiğini, hangisinin iyi geçindiğini, hangi kadınların kıskanç, hangilerinin dost canlısı olduğunu hızla anlamasını sağlar. Bir erkek bir odaya girdiğindeyse, olası bir saldırı anını düşünerek, odayı gözleriyle tarar, girişleri ve çıkışları araştırır ve kaçış yollarını düşünür.

Bu arada kadınlar odadaki bütün yüzleri tek tek incelemiş, neyin ne, kimin kim olduğunu; kimin ne hissettiğini anlamıştır.”

Allan ve Barbara PEASE

Kadın için sohbet, Erkek için eziyet

Bu noktada, konuşmanın kadınlar için ayrıca bir terapi işlevi olduğunu belirtmeye gerek var mı? Aslında, eşleri ya da sevgilileri konuşurken resmen yaşlandıklarını hissettiklerini söyleyen erkeklerin, bunu özellikle anlaması gerekiyor. Allan ve Barbara, kadının, konuşmayı (ve yüksek sesle düşünmeyi), dostluk ve paylaşımın gereği olarak algıladıklarını söylüyorlar. Çünkü kadınlar, ilişkinin konuşarak kurulabileceğine inanıyorlar.

“Bir kadının günde 6-8 bin sözcük sarf etmesi işten bile değildir. Buna ek olarak, iletişim kurmak için, 2-3 bin ses, 8-10 bin mimik, yüz ifadesi, baş hareketi ve diğer beden dili işaretlerini kullanmaktadır. Bu da, mesajlarını iletmek için günde 20 binden fazla iletişim ‘sözcüğü’ kullanabildiği anlamına geliyor. Buna karşın, erkek günde 2-4 bin sözcük sarf eder, en fazla 2 bin ses çıkarır ve 2-3 bin beden dili işareti kullanır. Günlük ortalama iletişim ‘sözcüğü’ sayısı 7 bin civarındadır ve bu sayı kadınların kullandığının üçte biri kadardır.” Gerçekten de, kadın gün içerisinde

ne yaptığını, öğlen ne yediğini, patronlarının o günkü tavırlarını, çocuklarının oldukça ayrıntı sayılabilecek bir hareketini anlatırken, aslında sadece paylaşmak ve dinlenilmek ister. Erkekse, kadının, onun önüne çözmesi gereken bir dizi sorun öne sürdüğünü düşünür; gerilir ve mutsuz olur. Avustralyalı çift, araştırmaların, kadınlarda östrojen hormonunun beyinde ve iki yarıküre arasında daha fazla bağlantı yaratmak üzere sinir hücrelerini harekete geçirdiğini söylüyor. Dolayısıyla, ne kadar bağlantınız varsa, o kadar akıcı konuşabiliyorsunuz. Onlara göre, bu durum, kadınların birbirleriyle ilgisiz faaliyetler arasında geçiş yapabilme yeteneğini de açıklamakta ve kadın sezgisine ışık tutuyor. “Kadınların insanlar hakkında hızlı ve yerinde yargılara varabilmesine ve durumları sezgisine dayanarak doğru değerlendirmesine şaşmamak gerekiyor.”

Alışveriş de konuşmak gibi

Kadınların nefes almadan konuşmalarına ek olarak, derdi tasayı unutmak için kendi kendilerine buldukları çok pratik bir yöntem daha

var: Alışveriş! Yine konuşmada olduğu gibi, bu yöntem de erkekler için oldukça azap verici olabiliyor. Pease çiftinin bu konuya da oldukça gerçekçi bir yaklaşımı var.

"Kadınlar için alışveriş konuşmak gibidir. Belli bir amacının olması gerekmez. Birden ortaya çıkabilir ve saatler sürebilir. Bir sonucu olmak zorunda da değildir. Kadınlar, bir şeyler alsınlar ya da almasınlar, alışverişin onları canlandırdığını ve rahatlattığını söylerler. Bu tür bir alışveriş, erkeği 20 dakika içinde mahveder."

Allan ve Barbara'ya göre, bir erkeğin alışverişe çıkmasını sağlamak için, ona net ölçütler (renk, beden, marka, tarz gibi) verilmesi gerekiyor. Buna ek olarak, nerede ve hangi süreyle alışveriş yapacağı da açıkça belirtilmeli. Böylece faaliyetin amacını ve şartlarını iyi kavrayan erkek-

ler alışveriş konusunda daha hevesli olurlar.

Fark var!

Allan ve Barbara Pease, neredeyse tüm çalışmalarında eşit değil, farklı olduğumuzu vurguluyorlar.

"Erkeklerle kadınların eşitliği, siyasi ya da ahlaki bir meseledir; aradaki fark ise bilimseldir." Ancak genele baktığımızda, erkeklerle kadınların biyolojik açıdan farklı olduklarını kabul etmediklerini ve sadece kendi beklentilerinin karşılanmasını beklediklerini görüyoruz. Bu durumda ilişkiler, doğal olarak içinden çıkılmaz bir hal alabiliyor. Uzun yıllar kadın erkek ilişkileri konusunda araştırma ve çalışmalar yapan Allan ve Barbara Pease, bu konuyu ısrarla tekrar ediyorlar.

"İlişkilerde yaşanan sorunların bü-

yük bölümü, kadınlarla erkeklerin aynı olduklarını düşünmelerinden, aynı önceliklere, dürtülere ve isteklere sahip olduklarına inanmalarından kaynaklanıyor. İki cinsiyet arasındaki farkları ve bu farkların kaynağını kavradığımızda, bunlarla yaşamayı ve olası sorunların üstesinden gelmeyi öğrenebiliriz."

Son tahlilde, birbirimizi gerçek anlamda tanımıyor ve doğal olarak da anlamıyoruz. Üst üste koyulsa, bu konuda Fizan'a yol olacak kadar başlık çıkabilir. Biz de tam bu işin içinden nasıl çıkacağımızı düşünürken, kulağımıza, bu aralar hemen her yerde duyduğumuz o isyankâr bir parça takıldı...

"Fark var!"

Gerçekten de, bu sorunun tek çözümü var, o da aramızdaki farkı fark etmek...

AFP